

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO LEGISLACYJNE

Warszawa, 3 grudnia 2021 r.

**Opinia do ustawy o jednorazowym świadczeniu pieniężnym dla działaczy opozycji
antykomunistycznej oraz osób represjonowanych z powodów politycznych**

(druk nr 575)

I. Cel i przedmiot ustawy

Opiniowana ustawa określa warunki nabywania w 2021 r. prawa do jednorazowego świadczenia pieniężnego dla działaczy opozycji antykomunistycznej oraz osób represjonowanych z powodów politycznych oraz zasady wypłaty tego świadczenia.

Celem jednorazowego świadczenia pieniężnego jest dodatkowe wsparcie dochodowe osób o potwierdzonym statusie działacza opozycji antykomunistycznej lub osoby represjonowanej z powodów politycznych. Świadczenie, w kwocie 3000 zł, będzie przysługiwało z urzędu osobom, które status działacza opozycji antykomunistycznej lub osoby represjonowanej z powodów politycznych uzyskają na podstawie decyzji Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych do dnia 31 grudnia 2021 r. Osobie o potwierdzonym statusie działacza opozycji antykomunistycznej i osoby represjonowanej z powodów politycznych przysługiwać będzie prawo do jednego jednorazowego świadczenia pieniężnego.

Jednorazowe świadczenie pieniężne wypłacane będzie przez Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych do dnia 31 marca 2022 r. na podstawie decyzji Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. Decyzja taka nie będzie wymagała uzasadnienia, a ponadto zostanie jej nadany rygor natychmiastowej wykonalności.

Kwota jednorazowego świadczenia pieniężnego:

- 1) nie będzie podlegała potrąceniom ani egzekucji (art. 9);
- 2) zostanie zwolniona od podatku dochodowego od osób fizycznych (art. 13);
- 3) nie będzie wliczana do dochodu członka rodziny, od którego uzależnione jest przyznanie świadczeń rodzinnych lub świadczeń z funduszu alimentacyjnego (art. 8);
- 4) nie będzie wliczana do przychodu, o którym mowa w art. 10 ustawy o rencie socjalnej, którego osiągnięcie skutkuje zawieszeniem prawa do renty socjalnej (art. 7);
- 5) nie będzie miała wpływu na możliwość skorzystania z tzw. ulgi rehabilitacyjnej (art. 26 ust. 7e ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych), nie będzie wliczana do dochodu, od którego uzależnione jest prawo do dodatku mieszkaniowego, prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej oraz prawo do świadczenia uzupełniającego dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji (art. 6).

Jednorazowe świadczenie pieniężne oraz koszty jego obsługi będą finansowane ze środków budżetu państwa. W celu wypłaty świadczenia Prezes Rady Ministrów będzie mógł dokonać, w drodze rozporządzenia, przeniesienia planowanych wydatków budżetowych, między częściami budżetu państwa, mając na względzie zapewnienie ich przejrzystości oraz stopień realizacji dochodów i wydatków budżetu państwa.

Ustawa wejdzie w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Projekt ustawy został przedłożony przez grupę posłów w dniu 8 listopada 2021 r. (druk sejmowy nr 1730). Marszałek Sejmu skierowała powyższy projekt do Komisji Polityki Społecznej i Rodziny. Komisja, po przeprowadzeniu pierwszego czytania projektu oraz jego rozpatrzeniu na posiedzeniu w dniu 15 listopada 2021 r., wniosła o jego uchwalenie w brzmieniu zawartym w sprawozdaniu (druk sejmowy nr 1747). Na etapie prac w komisji wprowadzono do projektu kilka poprawek o charakterze doprecyzującym, dotyczących w szczególności zasad wypłaty jednorazowego świadczenia pieniężnego osobom uprawnionym zamieszkałym za granicą.

W trakcie drugiego czytania, które odbyło się na 42. posiedzeniu Sejmu w dniu 16 listopada 2021 r., zgłoszone zostały poprawki merytoryczne zmierzające do modyfikacji przesłanek przyznania statusu działacza opozycji antykomunistycznej lub osoby represjonowanej z powodów politycznych, a także rozszerzenia zakresu wsparcia dla

działaczy opozycji antykomunistycznej lub osób represjonowanych z powodów politycznych. Poprawki te nie uzyskały wymaganej większości.

Sejm uchwalił ustawę na 42. posiedzeniu w dniu 17 listopada 2021 r. wraz z dwiema poprawkami doprecyzowującymi kwestię zwolnienia kwoty jednorazowego świadczenia pieniężnego od podatku dochodowego od osób fizycznych. Za uchwaleniem ustawy opowiedziało się 429 posłów, nikt nie był przeciw, 3 posłów wstrzymało się od głosowania.

III. Uwagi szczegółowe

Ustawa nie budzi zasadniczych zastrzeżeń legislacyjnych, niemniej warto zwrócić uwagę na następujące kwestie:

- 1) przepis art. 6 pkt 4 opiniowanej ustawy przewiduje, że kwoty jednorazowego świadczenia pieniężnego nie wlicza się do **dochodu, o którym mowa w art. 2 ust. 2** ustawy z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji. W analizowanym przepisie nie ma jednak mowy o dochodzie, ale o kwocie (sumie świadczeń) nieprzekraczającej 1750 zł miesięcznie, uprawniającej do otrzymania świadczenia uzupełniającego. W celu wyeliminowania wątpliwości interpretacyjnych warto byłoby rozważyć dokonanie odpowiedniej korekty. Należy przy tym zwrócić uwagę, że zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji, „świadczenie uzupełniające przysługuje osobom uprawnionym, które nie posiadają prawa do świadczeń pieniężnych finansowanych ze środków publicznych albo **suma tych świadczeń o charakterze innym niż jednorazowe**, wraz z kwotą wypłacaną przez zagraniczne instytucje właściwe do spraw emerytalno-rentowych, z wyłączeniem renty rodzinnej przyznanej w okolicznościach, o których mowa w art. 68 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zasiłku pielęgnacyjnego oraz innych dodatków i świadczeń wypłacanych wraz z tymi świadczeniami na podstawie odrębnych przepisów przed dokonaniem odliczeń, potrąceń i zmniejszeń, nie przekracza kwoty 1750 zł miesięcznie”. W związku z tym, że przyznane na podstawie opiniowanej ustawy świadczenie pieniężne dla działaczy opozycji antykomunistycznej oraz osób represjonowanych z powodów politycznych będzie miało charakter **jednorazowy**, a w konsekwencji nie będzie wliczane do kwoty,

o której mowa w przepisie art. 2 ust. 2, proponuje się skreślenie pkt 4 w art. 6 opiniowanej ustawy.

Gdyby jednak wyeliminowanie tej regulacji miało w praktyce skutkować wątpliwościami interpretacyjnymi, to można by rozważyć kolejną poprawkę polegającą na zamieszczeniu treści art. 6 pkt 4 w osobnej jednostce redakcyjnej.

Propozycje poprawek:

w art. 6 skreśla się pkt 4;

po art. 8 dodaje się art. 8a w brzmieniu:

„Art. 8a. Kwoty jednorazowego świadczenia pieniężnego nie wlicza się do kwoty, o której mowa w art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji (Dz. U. z 2021 r. poz. 1842).”;

- 2) przepis art. 10, który przewiduje, że w sprawach nieuregulowanych w opiniowanej ustawie stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego, jest zbędny. W związku z tym, że Szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych jest centralnym organem administracji rządowej, oczywistym jest, że będzie realizował zadania wynikające z opiniowanej ustawy, w tym w szczególności wydawał decyzje administracyjne w sprawie jednorazowego świadczenia pieniężnego, w oparciu o przepisy ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego, z uwzględnieniem odrębności wynikających z opiniowanej ustawy. W związku z powyższym, mając również na względzie § 4 ust. 4 oraz § 11 Zasad techniki prawodawczej, proponuje się skreślenie art. 10.

Propozycja poprawki:

skreśla się art. 10.

Iwona Kozera-Rytel

Główny legislator